

TÜRKÇE

LGS Branş Denemeleri

12'li Deneme

1. DÖNEM

PISA - TIMSS
SÖZEL YETENEK
AKIL YÜRÜTME
GRAFİK / TABLO OKUMA
BİÇERİ TEMELLİ SORULAR

Gilbaker KALKAN

Önder YILMAZ
Cem Savaş TÜFFÜLÜ

Yedat ÇELİK
Ahmet SİNAR

TÜRKÇE

LGS

Deneme - 1

1. Ünite Denemesi
FİLMİSİLER

Video Çözümler
İçin

Beyin Takımı
Yayınları

DENEME KAZANIMLARI

Kazanımları verilen sorulardan doğru yaptıklarınızı “✓”, yanlış yaptıklarınızı “X” ile ilgili kutucuğa işaretleyiniz.

1 Fiilimsiler

- T.8.3.9.
Fiilimsilerin cümledeki işlevlerini kavrar.

2 Fiilimsiler

- T.8.3.9.
Fiilimsilerin cümledeki işlevlerini kavrar.

3 Fiilimsiler

- T.8.3.9.
Fiilimsilerin cümledeki işlevlerini kavrar.

4 Fiilimsiler

- T.8.3.9.
Fiilimsilerin cümledeki işlevlerini kavrar.

5 Fiilimsiler

- T.8.3.9.
Fiilimsilerin cümledeki işlevlerini kavrar.

6 Fiilimsiler

- T.8.3.9.
Fiilimsilerin cümledeki işlevlerini kavrar.

7 Fiilimsiler

- T.8.3.9.
Fiilimsilerin cümledeki işlevlerini kavrar.

8 Fiilimsiler

- T.8.3.9.
Fiilimsilerin cümledeki işlevlerini kavrar.

9 Fiilimsiler

- T.8.3.9.
Fiilimsilerin cümledeki işlevlerini kavrar.

10 Fiilimsiler

- T.8.3.9.
Fiilimsilerin cümledeki işlevlerini kavrar.

11 Fiilimsiler

- T.8.3.9.
Fiilimsilerin cümledeki işlevlerini kavrar.

12 Fiilimsiler

- T.8.3.9.
Fiilimsilerin cümledeki işlevlerini kavrar.

13 Fiilimsiler

- T.8.3.9.
Fiilimsilerin cümledeki işlevlerini kavrar.

14 Fiilimsiler

- T.8.3.9.
Fiilimsilerin cümledeki işlevlerini kavrar.

15 Fiilimsiler

- T.8.3.9.
Fiilimsilerin cümledeki işlevlerini kavrar.

16 Fiilimsiler

- T.8.3.9.
Fiilimsilerin cümledeki işlevlerini kavrar.

17 Fiilimsiler

- T.8.3.9.
Fiilimsilerin cümledeki işlevlerini kavrar.

18 Fiilimsiler

- T.8.3.9.
Fiilimsilerin cümledeki işlevlerini kavrar.

19 Fiilimsiler

- T.8.3.9.
Fiilimsilerin cümledeki işlevlerini kavrar.

20 Fiilimsiler

- T.8.3.9.
Fiilimsilerin cümledeki işlevlerini kavrar.

Eksik olduğunuz konuları Beyin Takımı Yayınları Mantık Muhakeme Serisi Soru Bankası kitabından tekrar edebilirsiniz.

1.

BİLİM DÜNYASINA DAMGA VURAN ÖNCÜ KADINLAR

Dünya genelinde birçok alanda süregelen cinsiyet eşitsizliğine rağmen, bilim kadınları tarih boyunca insan hayatını kolaylaştıran birçok icat ve buluşa imza attı.

**RİTA
LEVİ-MONTALCİNİ**

İtalya'nın Turin kentinde 1909'da doğan tıp araştırmacısı Rita Levi-Montalcini, meslektaşları Stanley Cohen ile 1986'da "sinir büyüme faktörü" buluşları sayesinde Nobel Fizyoloji ve Tıp Ödülü'nü kazandı.

ADA LOVELACE

Dünyanın ilk bilgisayar programcısı

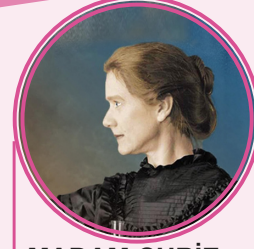
İngiltere'nin başkenti Londra'da 1815'te dünyaya gelen ve asıl adı Augusta Ada Byron olan "Ada Lovelace", dünyanın ilk bilgisayar programcısı olarak biliniyor.

BARRE-SİNOUSSI

HIV virüsünü tanımlayan bilim kadını

HIV'in AIDS hastalığına yol açtığını keşfeden kişi olarak bilim tarihine geçen kişi Fransız bilim kadını Françoise Barre-Sinoussi de bilim tarihinde çığır açan kadınlar arasında yer alıyor.

MADAM CURİE

"Madam Curie" olarak tanınan Fransız fizikçi ve kimyager Maira Sklodowska Curie (1867-1934), bilim dünyasında önemli başarılarla imza atan mucit kadınların başında geliyor. Bu çalışmalarıyla 1903'te fizik, 1911'de ise kimya alanında Nobel Ödülü'ne layık görülen Curie, bu ödülü alan ilk kadın oldu ve yine bu ödülü iki kez kazanan ilk bilim insanı unvanına sahip oldu.

Bu metinle ilgili,

- İsim-fiil görevinde olan sözcükler kullanılmıştır.
- Kalıcı isimlere yer verilmemiştir.
- Sıfat-fiil türünde olan birden çok sözcük vardır.
- Zarf-fiillere yer verilmemiştir.

yargılarından hangileri söylenemez?

- A) 1 ve 2. B) 1 ve 4. C) 2 ve 3. D) 2 ve 4.

2.

Sakız Sardunya

İstanbul'da sakin bir mahallede bir kız çocuğu yaşardı. İsmi hiç mi hiç sevmeyen... Hem akıllı hem de meraklıydı. Çok da konuşkandı. Anne babasına ve öğretmenlerine durmadan sorular sorardı. Zavallı büyükler, onun zekâsına yetişmekte zorlanırdı. Bir atlası vardı sürekli karıştırdığı ve pek çok kitabı. Hayaller kurmaya bayılırdı. Bir gün okulun kütüphanesinde hiç beklemediği bir sürprizle karşılaştı. Rafların arasında tuhaf bir küre parlıyordu. Bulan herkesi unutulmayacak bir yolculuğa çıkararak sihirli bir küre. Efhima, yani Efsaneler, Hikâyeler ve Masallar Ülkesi'ne uzanan rengârenk bir maceraya atılmaya hazır mısınız?

Bu metinle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Tüm cümlelerde isim-fiil, sıfat-fiil ve zarf-fiil kullanılmıştır.
- B) Fiilimsi olan sözcük olumsuzluk eki almıştır.
- C) "Unutulmayacak" sözcüğünde sıfat-fiil eki vardır.
- D) İsim-fiil, sıfat-fiil ve zarf-fiil türlerine örnek olabilecek sözcükler vardır.

3.

İsim-fiiller "-ma, -ış, -mak" eklerinden birini alıp fiil özelliğini kaybederek bir nesne veya kavramın kalıcı adı olabilir.

"Usta, duvara çivi çakmakla meşguldü." cümlesinde "çakmak" sözcüğü fiil özelliğini devam ettirdiği için fiilimsidir.

"Çocukların çakmak ile oynaması tehlikelidir." cümlesinde "çakmak" sözcüğü fiil özelliğini kaybettiği için kalıcı addır.

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde fiilimsi özelliğini kaybetmiş bir sözcük vardır?

- A) Gökler bulutlanıyor, rüzgâr serinliyordu.
Bir rüzgâr ince ince serpilmeye başladı.
- B) Her sabah ilk işiydi,
Uçurtmaları alıp kırlara koşmak.
- C) Bir deva bulmak için bağrındaki yaraya,
Toplanmıştı garipler şimdi kervansaraya.
- D) Bir faciadır böyle bir âlemde uyanmak,
Günden güne hicranla bunalmış gibi yanmak.

4. Türkçede sıfat-fiiller bir sıfat grubu oluşturabileceği gibi adlaşmış sıfat-fiil görevinde de kullanılabilir.

Bu bilgilerden hareketle,

Kuzey Amerika'da bozayıları aylarca uyusa da kaslarında hareketsizliğe bağlı bir sorun oluşmuyor. Scientific Reports dergisinde yayımlanan ve liderliğini Michael Gotthardt'ın yaptığı çalışmada ayıların bunu nasıl başardıkları I ve bu stratejinin insanlarda kas kaybının önlenmesine yardımcı olup olamayacağı araştırıldı. Yılda sadece üç mevsim aktif olan II Kuzey Amerika bozayılarının aktif olduğu zamanlar mart ve mayıs ayları arasında başlıyor. Bozayılar, eylül ayında çok yemek tükettiğinden III kasım ve ocak ayları arasında kış uykusuna yatıyor. Bu dönemde metabolizma hızları ve kalp atış hızları süratle düşüyor, kanlarındaki azot miktarı büyük ölçüde artıyor ve insülin direnci gelişiyor. Bir insanın bu evreleri sağlıklı bir şekilde atlattığı ise hayli zor. Tromboz (pıhtı oluşumu), psikolojik değişiklikler ve kas sorunları insanların karşılaşabileceği IV en belirgin problemlerden.

metninde numaralanmış sözcüklerle ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) I numaralı sözcük adlaşmış sıfat-fiil görevinde kullanılmamıştır.
 B) II numaralı sözcük sıfat görevinde kullanılmıştır.
 C) III numaralı sözcük çekim eki alan sıfat-fiildir.
 D) IV numaralı sözcük sıfat tamlamasında tamlayan göreviyle kullanılmıştır.

5. Aşağıdakilerin hangisinde altı çizili sözcük ile fiilimsi türü birbiriyle uyuşmamaktadır?

	İSİM-FİİL	SIFAT-FİİL	ZARF-FİİL
A)	Türk milletinin bağımsızlığı için şiddetli <u>çarpışmalar</u> sürerken Maarif Vekâleti bir millî marş yarışması düzenledi.	Memleketin ve milletin genel durumunu yansıtacak <u>olan</u> bu marş için 500 lira ödül koyuldu.	Milletimizin bağımsızlığa ve kutsal değerlerine olan inancını destanlaştıran İstiklal Marşımızın TBMM’de millî marş <u>olarak</u> kabul edilmesinin 98. yıl dönümünü kutluyoruz.
B)	Sana noktalardan güller, virgüllerden bülbüller, her bir imla işaretini özenle ekledim isminin büyüsüne. Çünkü <u>sevmek</u> , yeni bir dil inşa etmek demek.	Aşkın <u>olduğu</u> yerde kesin söz vardır. Sessizlik değil. Harfin olduğu yerde ise bir damla hüznün vardır, neşe değil.	Kırk gün kara yüzü <u>görmeden</u> , kitaplardan burnumu çıkarmadan, insanlarla sohbet etmeden yol gittiğim oldu.
C)	Çay bardaklarında dönen metal kaşıkların sesi, halının üzerinde oynayan bebek ve çocukların bağırisi <u>çağırısına</u> karışmaktaydı.	Bir bilge, mutluluğu insanın yaptığı işlerle ve sarf ettiği sözcüklerle başkalarını mutlu <u>etmesine</u> bağlamıştı.	Durum böyle <u>olunca</u> kendi aramızdaki sohbetler de ruh halimizden etkileniyor.
D)	Ben bir Simurg hikâyesi yazsaydım, hani o Kafka’nın üzerinde ikamet eden eşsiz hükümdarı arayanları kaleme alsaydım tüm o kuşlar arasına bir kuş cinsi daha <u>katmak</u> isterdim.	Kendi sesine hayran bülbüllerin, uzaklara <u>giden</u> sevgililerden haber taşıyan turnaların, uçarı ürkek serçelerin, av peşinde süzülen kibirli kartalların, kafesinde şakıyan kanaryaların dışında bir kuş daha olmalı.	Sohbetin orta yerinde pat diye, “Mutlu musun?” <u>diye</u> soruyor Özdemir. Kendi kendime hiç sormadığım bir soru olduğundan duraksıyorum.

6. Fiil kök ve gövdelerine “-an, -ası, -mez, -ar, -dik, -ecek, -miş” fiilimsi ekleri getirilerek yapılan ve cümlede sıfat görevinde kullanılan sözcüklere sıfat-fiil denir.

(I) Son dönemlerde, yayınevlerinde bir roman bereketinin yaşandığı gözlemlenmektedir. (II) Bu tür, diğer bütün türleri geride bırakarak özellikle son birkaç yıl içerisinde büyük bir atağa geçmiş; yayın hayatımızda, âdeta bir patlamaya dönüşmüştür ki bu, romanın bizdeki varoluş tarihi içerisinde bugüne kadar şahit olunmamış bir durumdur. (III) Kitap dergileri, internet siteleri, gazetelerin kültür sanat sayfaları veya ekleri ve televizyon programlarında bu duruma dair son zamanlarda epeyce yazılıp söylenmeye başladı. (IV) Kimileri bu sayısal artışı olumlu buldu, kimileri nitelik açısından değerlendirdi.

Bu metinde numaralandırılmış cümlelerin hangilerinde sıfat-fiil yoktur?

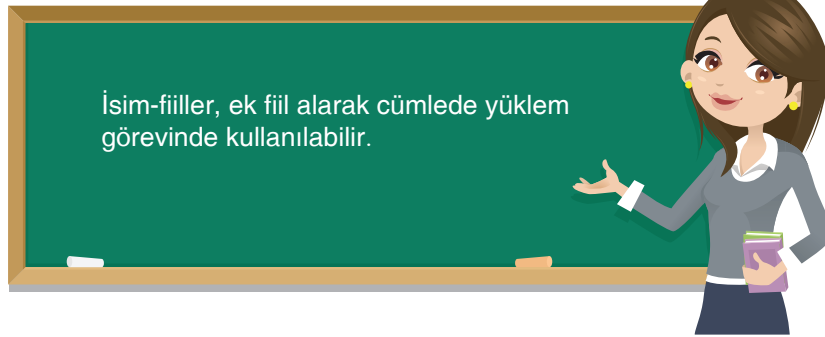
- A) I ve II. B) I ve IV. C) II ve III. D) III ve IV.

7. Türkçede isim soylu olan bir başka sözcük de fiilimsilerdir. Fiilimsiler, fiil kök ve gövdelerine getirilen fiilimsi ekleriyle oluşur.

Karamanoğlu Mehmet Bey'i arıyorum.
Göreniniz, bileniniz, duyanınız var mı?
 Bir ferman yayınlamıştı:
 "Bugünden sonra, divanda, dergâhta, mecliste, meydanda
 Türkçeden başka dil konusulmaya!" diye,
 Hatırlayanınız var mı?
 Dolanın yurdun dört bir yanını,
 Çarşığı, pazarı, köyü, şehri
 Fermana uyanınız var mı?
 Nutkum tutuldu, şaşırđım, merak ettim,
Dolandığınız yerlerdeki Türkçe olmayan isimlere,
 Gördüklerine, duyduklarına üzöleniniz var mı?

Bu bilgilere göre şiirdeki altı çizili sözcüklerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) "göreniniz, bileniniz, duyanınız" adlaşmış sıfat-fiil görevindedir.
 B) "yayınlamıştı" çekimli fiil görevinde kullanılmıştır.
 C) "konusulmaya" "-me / -ma" isim-fiil eki almıştır.
 D) "dolandığınız" sıfat-fiil görevindedir.
8. Ayşe Öğretmen, aşağıdaki tahtaya fiilimsiler ile ilgili önemli bir uyarı yazmıştır.

Bu uyarıdan hareketle Gençliğe Hitabe'de yer alan cümlelerden hangisi bu kurala uymaktadır?

- A) Ey Türk istikbalinin evladı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklal ve cumhuriyetini kurtarmaktır.
 B) İstikbalde dahi seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek, dâhilî ve haricî bedhahların olacaktır.
 C) İstiklal ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin!
 D) Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir.

9.

Tek bir sözcüğün karşılamadığı, geniş dil birliklerine tamlama denir.

Bu durumda birbirleriyle ilgisi olan, biri diğerini sahiplik yönünden tamamlayan, en az iki isimden oluşan sözcük grubuna "isim tamlaması" denir.

İsim tamlamasında birinci isme "tamlayan" ikinci isme ise "tamlanan" denir. Örneğin "öğretmenin günlüğü" tamlamasında "öğretmen" sözcüğü tamlayan "günlüğü" sözcüğü ise "tamlanan"dır.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde fiilimsi tamlanan görevinde kullanılmıştır?

A)

Ceketin düğmesi toplantı sırasında yere düşünce dinleyicilerin dikkatini çekti.

B)

İzciler, kamp yapacak yeri kararlaştırmadan çadırlarını kurdular.

C)

Baharın gelişi ile toprak uyanır, ağaçların çiçekleri tomurcuklanır.

D)

Okuma yazmayı öğrenen Hatice nine artık otobüslere tek başına binebiliyor.

10. Fiilimsiler, fiillere getirilen fiilimsi ekleri ile oluşturulur. Bu ekler fiilden isim yapma ekleri olarak da bilinir ve bunlar eklendiği fiili isim soylu sözcük yaparak o sözcüğün cümlede zarf görevinde kullanılmasını sağlar.

Bu bilgilere göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde zarf-fiil kullanılmamıştır?

A) Ev eşyalarından uzay teknolojilerine kadar pek çok alanda kullanımı olan plastik malzemeler ve türevleri, kullanımları sona erdiğinde ya geri dönüştürülmeli ya da doğada kirliliğe neden olmayacak şekilde kısa sürelerde bozulma süreçlerine dâhil olabilmelidir.

B) Cesur kadınlar kendilerine inanarak öğrenme ve keşfetme tutkusuyla çok çalışmış ve tüm zorluklara rağmen hayallerinin peşinden koşarak bilim ve teknoloji dünyasında ses getiren başarılar elde etmişlerdir.

C) Avustralya'yı 2019 Eylül ayından beri kasıp kavuran, insanlar tarafından kurtarılan koalaların âdeta sembolü hâline geldiği orman yangınları hâlâ devam edip rekor kıran sıcaklıkların ve aylarca süren kuraklığın zemin hazırladığı bir dizi büyük orman yangını gerçekleşmiştir.

D) Tarih boyunca kadınların insanlığa faydalı önemli keşifler yaptığını; temel bilimler, teknoloji, bilgisayar, mühendislik, tıp, matematik ve gök bilimi gibi çeşitli bilim alanlarında çok başarılı bilimsel çalışmalar ortaya koyduğunu; birçok ilke ve yeniliğe imza attığını; çeşitli bilim dallarına farklı bakış açılarıyla bakılmasını sağladığını biliyoruz.

11. Obezitenin kalbe, akciğere ve karaciğere olan zararlı etkileri hâlihazırda biliniyor; peki beyne olan etkileri? Yeni bir araştırma¹ obez olan gençlerin beyinde meydana gelen değişiklikleri inceledi. Araştırmaya göre beyindeki bu görünür değişiklikler, insanların bilişsel ve duygusal işlevlerini değiştirebiliyor²; bu da aşırı yeme ve obezite ile ilişkili davranış döngülerini güçlendirebiliyor. Brezilya'daki Sao Paulo Üniversitesinden araştırmacılar, obez gençlerle sağlıklı gençlerin beyinleri arasındaki farkı araştırın³ çalışmalarında, ergenlik çağındaki 59 obez ve 61 sağlıklı kişinin beyinlerini manyetik rezonans tekniği ile incelediler. Özellikle beyin bölgeleri arasındaki beynin beyaz maddesinin durumunu analiz etmek⁴ için difüzyon tensör görüntüleme tekniği kullanıldı.

Bu metinde numaralandırılmış sözcüklerin türleri aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

	1	2	3	4
A)	Kalıcı isim	Çekimli fiil	Sıfat-fiil	İsim-fiil
B)	Kalıcı isim	Çekimli fiil	Sıfat-fiil	Kalıcı isim
C)	İsim-fiil	Sıfat-fiil	İsim-fiil	Zarf-fiil
D)	İsim-fiil	Çekimli fiil	Zarf-fiil	Sıfat-fiil

12. Bir elin parmakları kendi aralarında konuşuyorlarmış. Başparmak, bir kalemi yalnız başına tutabileceğini söylemiş. Diğer parmaklar: "Aaa! Öyle mi? Haydi tut görelim." demişler. Başparmak, zorlanarak kalemi tutmuş. Ama çok geçmeden kalemi elinden düşürmüştü. Bu kez işaret parmağı çıkmış ortaya: "Ben daha iyi tutabilirim." demiş. Kalemi almış, sıkıca kavramış. Ama bir süre sonra o da yorularak kalemi bırakmış. Orta parmak, uzun boyuyla herkese şöyle seslenmiş: "Bakın kardeşler, tek başımıza hiçbirimiz bir şey yapamayız. En iyisi yardımlaşarak kalemi tutmak." demiş. Yüzük parmağı: "Peki ama nasıl?" diye sormuş. Orta parmak, kimin ne yapacağını anlatmış. Böylece kalemi uzun süre tutmuşlar.

Bu metindeki cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

	Cümleler	Açıklama
A)	Başparmak, bir kalemi yalnız başına tutabileceğini söylemiş.	"Tutabileceğini" adlanmış sıfat fiil görevindedir.
B)	Kalemi almış, sıkıca kavramış.	"almış ve kavramış" sözcükleri sıfat-fiildir.
C)	Başparmak, zorlanarak kalemi tutmuş.	"-arak/-erek" zarf-fiili durum anlamı katmıştır.
D)	Bakın kardeşler, tek başımıza hiçbirimiz bir şey yapamıyoruz.	Bu cümlede fiilimsiye yer verilmemiştir.

13. *Fiil kök ve gövdelerine fiilimsi ekleri getirilerek yapılan ve cümlede isim, sıfat ve zarf görevinde kullanılan sözcüklere fiilimsi denir. Fiilimsi olan sözcükler, hareket anlamını kaybetmediğinden kalıcı isimlerle karıştırmamalıdır.*

Çocukluğumda ramazan ayını çok güzel ağırlardık büyüklerimizle. Annem, ikinci namazından sonra akşam ezanı için hazırlıklara başladığı. Oruçlu hâliyle hiç üşenmeden iftar yemeği için çorba, dolma, sarma, salata ve etli yemekler hazırlardı. Her akşam, bir akrabamızı iftar vaktinde evimize davet ederdik. Ramazanda misafir ağırlamak babaannem için çok önemliydi. Babaannem hasta hâliyle bile anneme yardım ederdi. Ezanın okunmasına saatler kala bizi bir heyecan sarardı. Yemeğimiz yetişmezse diye. Ezanın okunmasına dakikalar kala misafirlerimiz de evimize gelmeye başladığı. Herkes mutfağa geçip elinden geldiğince anneme yardımcı olmaya çalışırdı. Annem misafirlerle iftar sofrasını hazırladıktan sonra hepimiz sofranın başına otururduk. Ezanın okunmasını beklerdik. Ramazan ayında o kalabalıkta ailemiz ve akrabalarımızla aynı anda oturup iftar yemeğine başlamak ne güzeldi!

Bu metindeki altı çizili sözcüklerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) “üşenmeden” sözcüğü, zarf-fiil görevinde kullanılmıştır.
B) “dolma ve sarma” sözcükleri, kalıcı isim görevinde kullanılmıştır.
C) “okunmasına” sözcüğü isim-fiil görevinde kullanılmıştır.
D) “yemeğine” sözcüğü isim-fiil görevinde kullanılmıştır.

14.

Bu bilgilere göre aşağıdakilerin hangisinde fiilimsiye yer verilmemiştir?

- A) Popüler kültürün ne olduğunu anlamak için kültür ve popüler kavramlarının anlamını bilmek gerekir.
B) Karikatür, toplumun eksikliklerini eleştiren bir sanat olduğu düşünüldüğünde her türlü motifi kullanması da kaçınılmazdır.
C) Popüler kültür, kitle toplumlarının belli bir zaman dilimi içindeki özelliklerinin göstergesidir.
D) Dünyanın her yerinde var olan popüler kültür ürünü ve popüler karikatürler çizilmektedir.

15.

“-ken” fiil kök ve gövdele-
rine gelip cümleye zaman
anlamı katarak zarf-fiil
görevinde kullanılır.

1

Öğrenciyken zamanımızın çok olduğunu fark edememişiz.

2

Çalışırken zamanın nasıl geçtiğini anlayamamışız.

3

Yalnızken insan kendini daha sakin hisseder.

4

Yatarken ışıkları söndürmezdi, artık bunu alışkanlık hâline getirmişti.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde “-ken” eki zarf-fiil görevinde kullanılmıştır?

A) 1 ve 3.

B) 1 ve 4.

C) 2 ve 3.

D) 2 ve 4.

16.

Fiil kök ve gövdelerine fiilimsi ekleri getirilerek yapılan ve cümlede isim, sıfat ve zarf görevinde kullanılan sözcüklere fiilimsi denir.

“Oğuz Kağan Destanı’nın olağanüstü özelliklerinden biri gökyüzünden mavi bir ışık içinde gök tüylü ve gök yeleli bir erkek kurdun inmesi ve ordunun önüne düşüp gidecekleri yere kadar öncülük etmesidir.” Cümlesinde “inmesi ve etmesi” sözcükleri isim-fiil “gidecekleri” sözcüğü sıfat-fiil “düşüp” sözcüğü de zarf-fiildir.

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde “isim-fiil, sıfat-fiil ve zarf-fiil” vardır?

- A) Oğuz Kağan’ın çocuklarına verilen adlarda insanların ilk zamanlardan beri gördükleri, yaşadıkları ve akıl yürüttükleri çevreler ele alınmaktadır.
- B) Destanda gördüğümüz çok önemli noktalardan biri de Oğuz Kağan’ın bir meclis toplayarak bu mecliste görüşlerini tartışmaya açmasıdır.
- C) Oğuz Kağan, yeni buluş yapan her insanı ödüllendirmekte, onlara bu becerileri ile ilgili ad vermektedir.
- D) Oğuz Kağan’ın yenilik ve gelişmelere özendirilmesi, ödüllendirilmesi çocuklarımız için eğitim unsuru olarak kullanılmalıdır.

17.

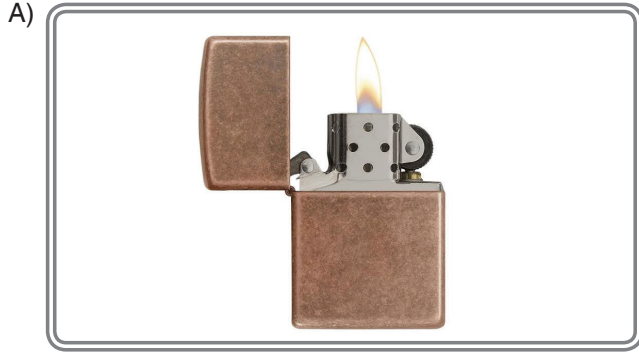
Stephaine Kwolek (1923-2014) Amerikalı kimyacı. Kevlar olarak bilinen, olağanüstü güç ve sertlik derecesine sahip ama bir o kadar da hafif olan sentetik bir iplik icat ederek çok özel kumaşların üretilmesini sağladı. Gücü ve çok hafif olması nedeniyle Kevlar kumaşları uzay kıyafetlerinden kurşun geçirmez yeleklere, fırın eldivenlerinden cep telefonlarına kadar birçok üründe kullanılmaya başlandı. Ayrıca Lycra ve Spandesk'in geliştirilmesine sunduğu katkılarından dolayı MIT Ömür Boyu Başarı Ödülü'nü aldı.

Bu metindeki altı çizili fiilimsi türlerinin benzeri aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir arada kullanılmıştır?

- A) 1963 yılında Vostok 6 uzay aracı ile tek başına uzaya gitti ve Dünya'nın yörüngesinde 48 tur atarak uzayda yaklaşık 3 gün geçirdi.
- B) Çin asıllı Amerikalı, parçacık fizikçisi; parçacık hızlandırıcı yardımıyla bir atomaltı parçacık olan Higgs bozonunu, temel parçacık olan tılsım kuarkını ve kuarkları bir arada tutan gluon parçacığını keşfeden ekipte yer aldı.
- C) Antik Çin tıbbını incelerken bulduğu artemisia anua adlı bitkiyi bilimsel yöntemlerle araştırdı ve sıtmaya karşı etki gösteren bir madde olan artemisinin keşfedilip bir sıtma ilacı olarak sentezlenmesi ve kullanılmasının yolunu açtı.
- D) Norveçli psikolog ve sinir bilimci; insan beyninin çalışma şekli, hafızanın nasıl şekillendiği, bilginin beynin hangi kısmında saklandığı gibi konularda çalıştı ve nörofizyoloji alanında çalışan eşiyile labirentte dolanan farelerin beyin aktivitelerini gözlemledi.

18. Türkçede bazı sözcükler isim-fiil ekiyle türetildiği hâlde zamanla isimleşmiş, fiilimsi özelliğini kaybetmiştir.

Bu bilgilere göre aşağıdakilerden hangisi bu durumu örneklendiren bir sözcük değildir?

Çakmak

Dolmuş

Gözleme

Kiyama

19. Sıfat-fiiller, cümlede genellikle sıfat görevinde kullanılır. Sıfat-fiiller, ismin yerine geçerek adlaşmış sıfat olur.

- Annemin tanıdığı insanlarla geziye katıldık. “tanıdık insan”da tanıdık sözcüğü sıfat görevinde kullanılmıştır.
- Annemin tanıdıklarıyla geziye katıldık. “tanıdıklarıyla” sözcüğü adlaşmış sıfat görevinde kullanılmıştır.

Bu bilgi ve örneklere göre aşağıdakilerin hangisinde “adlaşmış sıfat-fiil” kullanılmıştır?

- A) İnsan ve kültür hayatındaki dalgalanmalar, ilgi artışları, elbette bir canlılık getiriyorsa güzeldir.
- B) Daha önceki yıllarda gençlerin yazıya ilgi veya özentisi çoğunlukla şiir üzerinden başlayıp uzun bir süre geçerliliğini korumuştur.
- C) Türk toplumunda romanın büyük bir ivme kazandığı, özellikle genç yazarların hararetle bir istekle romana yöneldiği ortadadır.
- D) Eski İstanbul hayatını anlatan kitaplar yine bu yıllarda ilgi kervanına eklendi derken popüler tarihî romana duyulan merak ve gösterilen rağbet farklı bir kulvarda tekrar ısındı.

20. Türkçe Öğretmeni Nurettin, “Bir cümlede geçen fiilimsi türünü tespit eder.” kazanımından yola çıkarak aşağıdaki akıllı tahtaya atasözlerinden örnek cümleler yazmıştır:

1. Boş gezmekten bedava çalışmak yeğdir.
2. Kır atın yanında duran ya huyundan ya da suyundan olur.
3. Damlaya damlaya göl olur.
4. Evdeki hesap çarşıya uymaz.
5. Soy asma, soyuna çeker.

Akıllı tahtadaki cümleleri Ayşe, Emre, Serhat, Beril ve Yasin defterlerine geçirerek örnek cümlelerde yer alan “çekimli fiil, fiilimsi ve kalıcı isimleri tespit etmişlerdir.

Öğrencilerin cümleler ile ilgili tespitleri hakkında şunlar bilinmektedir:

- Bir kız öğrenci isim-fiil geçen cümleyi tespit etmiştir.
- Sıfat-fiili tespit eden öğrenci erkektir.
- Zarf-fiili tespit eden erkek öğrencilerden biri değildir.
- Kalıcı ismi tespit eden Yasin adlı öğrencidir.
- Ayşe'nin bulduğu cümlenin içinde iki tane isim-fiil vardır.
- Bir erkek öğrenci bir cümlede fiilimsi tespit etmeyip çekimli fiili bulmuştur.

Buna göre aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) “Uymaz” sözcüğünü Beril bulmuştur.
B) “Damlaya damlaya” sözcüğünü Beril bulmuştur.
C) “Asma” sözcüğünü Yasin bulmuştur.
D) “Gezmek ve çalışmak” sözcüklerini Ayşe bulmuştur.

Deneme Soruları Hakkındaki Görüşleriniz

Sorular hakkındaki görüşlerinizi “☑” ile belirtiniz.

1 Fiilimsiler

İyi

Çok iyi

Harika

2 Fiilimsiler

İyi

Çok iyi

Harika

3 Fiilimsiler

İyi

Çok iyi

Harika

4 Fiilimsiler

İyi

Çok iyi

Harika

5 Fiilimsiler

İyi

Çok iyi

Harika

6 Fiilimsiler

İyi

Çok iyi

Harika

7 Fiilimsiler

İyi

Çok iyi

Harika

8 Fiilimsiler

İyi

Çok iyi

Harika

9 Fiilimsiler

İyi

Çok iyi

Harika

10 Fiilimsiler

İyi

Çok iyi

Harika

11 Fiilimsiler

İyi

Çok iyi

Harika

12 Fiilimsiler

İyi

Çok iyi

Harika

13 Fiilimsiler

İyi

Çok iyi

Harika

14 Fiilimsiler

İyi

Çok iyi

Harika

15 Fiilimsiler

İyi

Çok iyi

Harika

16 Fiilimsiler

İyi

Çok iyi

Harika

17 Fiilimsiler

İyi

Çok iyi

Harika

18 Fiilimsiler

İyi

Çok iyi

Harika

19 Fiilimsiler

İyi

Çok iyi

Harika

20 Fiilimsiler

İyi

Çok iyi

Harika

Görüşlerinizi www.beyintakimi@isler.com.tr adresine bildirebilirsiniz.